

Vanäs

Svenskt nr: 499500
Int.nr: C 6953-2
Lat./Long.: N 58 32, O 14 32
Tidigaste fyr år: 1864
Nuvarande fyr år: 1892
Automatiserad år: 1921
Avbemannad år: -
Tornets höjd: 11,6 m
Lyshöjd över havet: 11,6 m (99,6 m)
Lysvidd: 9,8 nm

Original optik: (någon typ av parabolisk spegelapparat med rovoljelampa)
Nuvarande optik: 6:e ordn (300 mm) dioptrisk trumlins 3 fack á 90° + 1 fack á 90° skärmat
Fyrapparat: 2x40W 10,3V lampor, klipp, fotocell
Övrig utrustning: Landkabel, batterier
Byggnadsmaterial: Trä
Tornets färg & form: Vitt koniskt åttakantigt torn

Fyrplatsbostäder: Har aldrig funnits några

Ägare: SjöV

Kontaktperson: Göran Sundström, Karlsborg, 0505-10637, 44081, 0706-494592

Vägbeskrivning: Kör till fästningen i Karlsborg, tag till vänster och kör efter muren fram till det gamla nedlagda garnisonssjukhuset. Parkera vid sjukhuset och promenera några minuter rakt österut till vattnet där man hittar fyren som är belägen längs efter en mycket omtyckt promenadstig i ett naturskönt strövområde. www.karlsborg.se

Övrig information: Den första fyren på Vanäs udde byggdes 1864 längst ut på norra delen av Paviljongudden i Karlsborg. Fyren sköttes av brovakten för bron över Göta Kanal vid Rödesund. Den skulle betjäna sjöfarten mellan Göta Kanals utlopp i Vättern vid Motala och Karlsborg samt den sedan två år pågående malmtransporten mellan zinkgruvan i norra Vättern och Göteborg. Fyren bestod av ett fyrkantigt upptill avsmalnande trätorn placerad på en drygt 2 m hög fyrkantig träsockel. Med den avsmalnande kroppen och den paraboliska spegeln i lanterninen liknade fyren nästan en moraklocka. Då även trafiken söderifrån över Vättern ökade var fyren felplacerad. En ny fyr (nuvarande) byggdes därför 1892 på sin nuvarande plats där fyren kunde ses från alla riktningar när fartygen var på väg mot mynningen av Göta Kanal.

I 1892 års fyr installerades en 6:e ordn. (300 mm) dioptrisk trumlins, 3 fack á 90° och 1 öppet fack á 90°, Lyths fotogenlampa och Lindbergs rotator. Ljusstyrkan var på 40 Heffnerljus. Fyren övertogs av Lotsverket år 1901. År 1921 byttes fotogenlampan och rotatorn ut mot 15 liters AGA ljus med klippapparat KMEA-130 (förbrukning pilotlåga 0,4 l/tim + drift 2,5 l/tim) och solventil. Ljusstyrkan ökades därmed till 200 Heffnerljus. Samtidigt ersattes det öppna facket av en skärmplåt med glas för oförstärkt ljus varefter en huv av koppar anbringades på linsen för att pilotlågan inte skulle blåsas ut. År 1977 elektrifierades fyren.

Skydd enligt lag: Statligt byggnadsminne 1978, fyren. Föreslagen som nationalarv.